

Det felles eide – abstracts og disposisjon

Side 1

Konferansen avholdes torsdag 29. oktober 2020 14:15 – 15:45

Innledning ved Bengt M. S. Carlson, byplanlegger og daglig leder i Nomad

Det spøker i kulturhusene – en klarsynt og kritisk analyse

- Alf Jørgen Schnell er utdannet samfunnsgeograf, medstifter av Kritisk bynettverk og medlem av Reduser husleia!

Ethvert stort og dyrt kulturhus er et spøkelseshus. Ikke fordi det som skjer der er skummelt, men fordi det hjemsøkes av det som kunne vært. Tiden er inne for å gjøre opp med hva byforskeren John Pløger har kalt «angsten for eksperimentet», og gjøre kulturhusene til arenaer for produksjon av det ukjente som vi ikke visste vi ville ha, ikke salg av det kjente vi gjerne konsumerer. For å klare det, må vi kurere spøkelsesredselen så vel som angsten for det ukjente– og utfordre systemet som aktivt undertrykker alternativer.

Subtil motstand – lufta er fri for alle

- Kunstner Jon Benjamin Tallerås

"Vi begynner på ander siden av toglinja, vis-à-vis Ensjø Bingo - der røyken ligger tett, og bongene går på rundgang". Slik starter Tallerås essayet Subtil motstand, om stedsutvikling, stedstilknytning og hvordan våre offentlige byrom påvirkes av bygningene som henvender seg ut mot rommene. Tallerås' kunst tar utgangspunkt i eksisterende elementer og tolker dem på nytt. Eksempelvis et gjerde; "Ved å klatre over, kile føtter og hender inn i nettingmaskene og bevege meg oppover omskriver jeg (Tallerås red. anm) gjerdets funksjon. Min fysiske aktivering av gjerdet forandrer det fra et objekt forbundet med separasjon - en slags grense - til en ferdselsåre og en slags underlig trapp. På denne måten åpner handlingen opp for nye lesninger av byrommet." De utilgjengelige mellomsonene kapres - om så bare for kortere tidsperioder, dokumenteres og tilgjengeliggjøres som kunst for fellesskapet.

I møte med portemoneen – Deichman på Stovnersenteret

- Seksjonsleder ved Deichman, Stovner bibliotek, Eli Sætre Follerås

Kan samspillet mellom en offentlig aktør og et kommersielt drevet kjøpesenter by på utfordringer? Hvordan har utviklingen av Deichman Stovner vært, etter at garasjen ble byttet ut med Kappahl, rulletrapp og glasstak på det lokale senteret. Hva er suksesshistorien, og hva har vært utfordringene?

0

~~Urban common og urban commoning | allmenning og allmengjøring av byen på Fornebu~~

* Dette innlegget utgår fra sesjonen.

m

Akerselva Kulturkulvert: et felles, ikke-tilgjengelig rom

- Konsept- og forretningsutvikler, Jonas Vesterhus

Akerselva er av Oslos viktigste byrom ifølge plan- og bygningsetaten, og en av de viktigste kvalitetene er at den er tilgjengelig for alle. Kulverten derimot, er bare tilgjengelig med båt, derfor samarbeider vi med Akerselva trebåt-forening for å etablere en rutebåt-forbindelse mellom Vaterland og Bjørvika. Dette er et offentlig rom som kan spille en fantastisk rolle ved å forbinde to områder med noen av Norges mest fremtredende sosiale skiller.

Din nærbutikk - kooperativ, aksjesameie og møteplass

- Kjøpmann og kostymedesigner, Maren Saedi

Det finnes utallige fordommer og tanker sett fra et bybeoers perspektiv om hva en nærbutikk i utkantstrøk er. Hvordan endte en kostymedesigner med utdanning fra KHiO med å drive en landhandel langt uti havet i Nord-Norge, og hvilke refleksjoner og observasjoner har Saedi gjort seg på veien? Hvordan fungerer nærbutikken som kooperativ, aksje-sameie og møteplass i lokalsamfunnet? Hvordan kan en dagligvare skape lokalt engasjement, ansvarsfølelse og tilhørighet blant innbyggerne, og kan en se mot de små for å hente inspirasjon til de store? Kan byen lære av bygda når det kommer til nærhet mellom innbyggere, tjenester og bolyst? Gjennom hele distrikts-Norge finnes, både langt til havs og til fjells små nærbutikker som yter tjenester og holder lokalsamfunnene levende. Saedi vil dele innlegget i tre, med en oppsummering/avslutning hvor hun ønsker stille noen spørsmål til panelet om hvorvidt ikke byen kan se mot bygda for å hente inspirasjon til by- og samfunnsplanlegging. Hun kommer til å forberede en keynote med litt bilder fra Myken og andre lokalsamfunn.

Transformasjonsparadoks: Kan strengere grad av vern resultere i åpnere form for utvikling?

- Vignir Freyr Helgason er arkitekt og seniorrådgiver hos Riksantikvaren og jobber i Samfunnsavdelingen, i Seksjon for arealplanlegging og miljø.

Kulturmiljøer og kulturminner utgjør fellesgoder og er en del av steders særpreg og identitet. Fellesgodene består blant annet av kulturhistoriske verdier, som gjerne brukes som materielle og immaterielle ressurser i by- og stedsutvikling. Hvor går grensen mellom bærekraftig ressursbruk (ombruk av kulturminner) og ressursutnyttelse (kulturminner brukt som råstoff) og hvilke kulturhistoriske verdier kan gå tapt i transformasjon av kulturmiljøer?

Gjennom innlegget formidles funn fra den nylig publiserte masteroppgaven med samme tittel som innlegget. Gjennom eksempler viser Helgason hvordan kulturhistoriske verdier brukes på ulike måter i transformasjon av industrielle kulturmiljøer og bygninger i Oslo og København. Samt hvordan transformasjonsprosesser påvirker både bygningers og industrimiljøenes fleksibilitet og muligheter for videre utvikling.